

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

II. De distinctione ex natura rei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

taliter poterit dici passio entis, quia distinctio respectiva sumpta fundamentaliter, hoc est, fundamentum distinctionis respectiva formaliter non distinguuntur, distinctio enim absoluta formaliter sumpta nihil aliud est, quam fundamentum distinctionis respectiva, ut supra dicebam. Distinctio respectiva formaliter sumpta, proprie non poterit dici entis passio, quia passio, seu attributum cuiusvis rei necessarium, & independentem ab omni extrinseco illi competit, hæc tamen distinctio respectiva contingenter, & dependentem ab existentia alius extremi extrinsecè accedit enti. Quod illi conveniat dependentem ab extremo extrinsecè existente probandum non est, sed supponendum; agimus enim de distinctione, quæ assurgit ex subiecto, quod dicitur distinctum tanquam ex fundamento, & ex extremo alio extrinsecè existente tanquam ex termino. Eandem respectivam distinctionem contingenter enti competere ex eisdem principis facile probo. Contingens est respectu huius entis iam existentis existere aliud, à quo hoc essentialiter non dependet: ergo contingens erit eidem enti quicquid illiconveniat dependentem ab existentia eiusdem entis, à quo essentialiter non dependet, quia quicquid accedit dependentem à re contingentem necessarium cum illa eandem subit contingentiam: ergo contingens est respectu cuiusvis entis distinctio respectiva in ordine ad omnia entia, à quibus essentialiter non dependet. Quod si ens supponat alia entia, à quibus essentialiter dependet, & cum his fundet necessarium relationem distinctionis, seu diversitatis, non ideo hoc accedit, quia ens indigeat hac relatione, seu his extremis, ut terminet hanc respectivam relationem, sed ut ab illis existentiam recipiat. Secundo: distinctio, quæ est passio entis, convenit cuicumque enti eidem necessitate respectu omnium entium: sed hæc distinctio respectiva non convenit cuicumque enti eidem necessitate respectu omnium: ergo hæc distinctio respectiva non est passio entis. Tertiò: distinctio, quæ est passio entis, convenit necessarium enti in creatura. Sed hæc respectiva distinctio non convenit necessarium enti in creatura, quia Deus ab æterno existit sine hac respectiva distinctione, seu relatione diversitatis respectu creaturarum existentium; quæ ab æterno non fuere, & sine quibus Deus existit per totam æternitatem: ergo hæc distinctio respectiva non est passio entis.

6 Ex his inferitur necessarium dicendum esse nullam distinctionem propriam, & formalem esse passionem entis: sed tantum esse proprium entis habere in se fundamentum distinctionis, vel distinctionem illam absolutam, ex vi cuius ens habet non esse aliud propriæ, & strictè habere rationem formalem distinctionis, & formaliter distingui ab unitate modo dicto supra. Malo ergo dicere distinctionem formalem esse passionem entis, & hanc distingui ab unitate formaliter ex parte actus, & consistere in hoc quod est ens non esse aliud, quatenus istud non esse aliud fundamentum est aptum ad fundandam distinctionem aliam respectivam, quæ adveniente alio ente confurget ex distinctione absoluta, quæ est passio entis, & ex alio extremo adveniente, cui intrinsecè alia inest distinctio absoluta, tanquam ex termino. Hac ratione rectè assignatur distinctio, quæ sit passio entis formaliter à reliquis passionibus distincta, quæ illi necessarium conveniat, & cum illo adæquatè convertatur.

7 Vtræque distinctio tam absoluta, quam respectiva, destruit rationem unitatis in extremo, quod dicitur distinctum, respectu illius à quo distinguitur, seu quod non esse dicitur ens illud, quod distinctione absoluta consideramus: nihilominus neutra per se formaliter opponitur cum unitate, quia unitas formaliter tantum opponitur cum pluralitate, quam intendit negare, & materialiter cum distinctione, & distinctio formaliter opponitur cum identitate, & materialiter cum unitate, quæ materialiter dicit identitatem entis, quod vnum dicitur cum se ipso, & indistinctum à se.

8 Inter unitatem, & distinctionem hoc modo explicatam nullum prioritatis ordinem agnosco, quia non est prius vnum non esse aliud, quatenus non esse aliud destruit pluralitatem, quam non esse aliud, quatenus non esse aliud fundamentum est distinctio respectiva, neque e contra: sed utrumque non esse aliud, seu idem non esse aliud æquè primò afficit ens in ordine ad fundandam distinctionem respectivam, & in ordine ad destruedam, seu negandam pluralitatem, & ita nullum agnosco ordinem inter has passiones, seu inter attributa immediatè essentialia ra-

Franc. de Ovidio, Philosoph. Tom. II.

tionem entis. Distinctio alia respectiva, quæ dicit existentiam termini distincti, posterior est distinctione absoluta, quam dixi proprie esse passionem entis, quia dependet ab aliquo extrinseco, & supponit existens, non solum ens, quod dicitur distinctum, & extremum respectu cuius, seu à quo distingui dicitur, & supponit hoc non esse illud, & illud non esse hoc, quod est supponere distinctionem absolutam in utroque extremo.

9 Distinctionem, quam proprie passionem entis esse dixi, absolutam vocavi, non quia intelligatur omnino absoluta nullo alio termino connotato, quia adhuc distinctio illa quomodocumque intelligatur semper respectu aliud intelligitur, hoc enim quod est Deus ab æterno non esse Angelum, sub hac ratione significatum instat habentis negationem Angeli non potest apprehendi sine Angelo, qui de Deo negatur, vel cuius negationem ab æterno dicitur Deus habuisse. Dicitur tamen distinctio absoluta, quia non exigit existentiam termini, sicuti illam exigit distinctio alia, quam hucusque respectivam vocavimus; posset tamen utraque distinctio vocari respectiva, prior illa quæ est passio entis, & non requirit terminum existentem respectiva transcendentaliter; & posterior altera, quam respectivam semper vocabimus, & requirit terminum existentem respectiva prædicamentaliter.

10 Distinctio respectiva transcendentaliter, quæ est propria entis passio, terminum respicit tanquam quid extrinsecum, & nullo modo pertinet formaliter ad sui constitutionem, & adæquatè cum fundamento identificatur; distinctio verò altera relativa prædicamentaliter terminum dicit tanquam quid pertinet ad sui constitutionem, dicit enim hæc distinctio fundamentum, quod distinctum dicitur in recto significatum, & illius terminum significatum in obliquo, utrumque tanquam illius proprium constitutum intrinsecè pertinet ad illius constitutionem. Hac ratione distinctio, quæ relativè distinguitur substantia ab accidenti, dicit in recto substantiam, & accidet, & in obliquo substantiam. Eodem modo distinctio, quæ distinguitur Petrus à negatione Ioannis dicit in recto Petrum, & in obliquo negationem Ioannis, & distinctio, quæ distinguitur negatio Ioannis à Petro dicit in recto negationem Ioannis, & in obliquo Petrum. Comparavi Petrum, & negationem Ioannis inter se, quia Petrus & negatio Petri hac distinctione relativa comparari non possunt, quia distinctio hæc petit extrema coexistentia, & cum coexistere non possit Petrus, & negatio Petri, habitus & negatio eiusdem habitus, nunquam inter hæc extrema poterit reperiri distinctio hæc prædicamentaliter relativa. Distinctio, quæ fundamentum dicit substantiale, & accidentalem terminum, vel e contra talis dicitur, quale fuerit fundamentum, quod in recto importat, sic distinctio, quæ substantia ab accidenti distinguitur, substantialis dicitur, & distinctio, quæ accidet distinguitur à substantia, accidentalis appellatur, etsi in re utraque distinctio aliquid substantiæ, & accidentis aliquid habeat.

11 Entia purè possibilia, quæ actu non sunt, strictè loquendo distinctionem actualem non habent, quia id quod non est actu non potest esse actu distinctum, dicuntur tamen habere suam distinctionem possibilem. Eadem ratione ens purè possibile ab alio ente existente proprie non distinguitur hac relatione prædicamentaliter relativa; neque ens actu existens ab ente possibili distinguitur distinctione relativa prædicamentaliter, de qua loquimur, quia cum id, quod est purè possibile absolute non sit, neque existat, sed esset, aut existeret, ut dicebam Controu. 2. Punct. 1. sufficiens non est ad fundandam distinctionem respectivam prædicamentaliter, quæ necessarium exigit utrumque extremum realiter existens.

PUNCTUM II.

De distinctione ex natura rei.

1 Celebris est distinctio formalis quam Scotistæ ex suo Magistro defendunt, media inter distinctionem realem, & rationis, de qua in præsentis disputationem institui-mus. Totus multorum est labor, qui de hac rescripserunt in impugnanda hac distinctione, quam non explicant, neque ad mentem Scotistarum referunt, & facile multa in illam congerunt argumenta, à quibus omnibus se abstine-

abstinerent, Scotistarum mentem sollicitè indagassent, & prius ad hanc distinctionem explicandam, quam impugnandam suam nauassent operam. Curabo ego prius distinctionem hanc exponere eà ratione, quā defenditur à discipulis Subtilis Doctoris, ipsiusque doctrinæ acerrimis defensoribus, qui iure optimo Scotistarum nomen sibi arrogant.

2 Distinguit schola D. Thomæ distinctionem entis vniuersaliter sumptam in distinctionem realem, & rationis: distinctionis rationis dicitur quæ tantum habet esse obiectiue in intellectu, & secundum totum suum esse essentialiter dependet à cognitione intellectus. Distinctio realis est illa, quæ habet suum esse independentem ab intellectu cognoscente, & in se ipsa habet suam entitatem, siue cognoscatur, siue non. Quam diuisionem illius auctores adæquatam esse defendunt, & nullum aliud membrum diuidens medium inter duo assignata reperiri posse propugnant. Rursus distinctio rationis diuiditur in distinctionem rationis ratiocinantis, & rationis ratiocinatæ. Rationis ratiocinantis distinctio dicitur illa, quam intellectus absque vlllo fundamento architectatur, ut cum dicit, *Petrus est Petrus*, & Petrum à se ipso distinguit. Distinctio rationis ratiocinatæ est illa, quæ cum fundamento distinguitur ab intellectu v. g. cognoscit intellectus hominem sentire, & ratiocinari, & his operationibus distinctis fundamentum desumit ad distinguendum prædicatum animalis, cui sensationes tanquam principio correfpondeant, & prædicatum rationalis, cui correfpondeant ratiocinationes, quæ prædicata nullā distinctionem inter se habent independentem ab intellectu, sed tantum beneficium huius, distinctionem extrinsecam, quæ iure dicitur rationis, sortiuntur.

3 Censent plures in prima diuisione distinctionis factā in distinctionem realem, & rationis, oppositi Thomistas cum Scotistis inuenientibus aliam distinctionem mediam inter realem, & rationis: falluntur tamen quia si nomine distinctionis realis intelligatur omnis distinctio, quæ est independentem ab intellectu, & verè est seclusa omni fictione, concedent Scotistæ distinctionem adæquatè diuidi in distinctionem realem, & rationis, ut expressè docent Faber. in 1. disp. 20. n. 44. Theod. tit. 2. de Deo vno disp. 1. num. 43. & 5. Rad. 1. part. Controvers. 4. Barthol. de Sosa in 1. distinct. 2. quæst. 7. artic. 3. diff. 54. num. 39. & Meriner. in Logica cap. 1. de vniuersalibus disputat. 1. quæst. 2. sect. 1. num. 13. omnes ex præclarissima Diui Francisci familia, & alij quam plurimi. Differunt huc vsque auctores vtriusque scholæ tantum in modo loquendi, quia Thomistæ omnem distinctionem, quæ absque intellectu ope subsistit, distinctionem realem appellant, Scotistæ verò non ita sed distinctio illa, quæ absque interuentu intellectus existit, distinctio ex natura rei ab his dicitur, quam rursus diuidunt in distinctionem formalem, in qua subdiuisione maior dissensio reperitur inter vtriusque Scholæ Doctores, quam ego in præfati explicabo.

4 Illa quæ ex natura rei absque vlla fictione distinguuntur, inquit Scotistæ, in duplici sunt differentia: quædam quæ de potentia Dei absoluta possunt saltem non mutuo separari, sicuti materia, & forma, quæ ex natura rei nullo beneficio intellectus distinguuntur, & mutuo possunt separari, potest enim materia existere sine forma, & forma sine materia, & sicuti forma, & illius vnio, in quibus forma potest separari ab vnione, etsi hæc sine forma non posset existere, & ita non mutuo separari possunt. Hæc extrema separabilia siue mutuo, siue non mutuo, realiter distinguuntur iuxta Scotistarum opinionem, in quo conueniunt cum Thomistis. Alia sunt extrema, inquit Scotistæ, distincta ex natura rei, quorum neutrum, adhuc diuinitus, ab altero potest separari, licet à parte rei habeant entitates, conceptibiles, & quidditates distinctas, ita ut sint plures entitates, & quidditates distinctas, non verò plura entia quia illorum distinctio versatur inter entitates, & conceptibiles, non verò inter entia: hæc distinctio vocatur distinctio ex natura rei formalis, non realis, & ita componi potest cum identitate reali. Sic distinctio hæc explicat Sosa n. 34. & Merinero n. 14. Ex his infert Sosa aliā esse distinctionem formalem, aliam distinctionem formarum. Distinctio formarum est, quæ intercedit inter albedinem, & nigredinem, quæ non est distinctio ex natura rei formalis, sed distinctio ex natura rei realis, quæ non solum est inter entitates, sed inter entia: distinguitur enim albedo à nigredine tanquam ens ab ente

similiter inter duas albedines est distinctio realis, quæ separari possunt, & sunt duo entia non tamen distinguuntur formaliter, quia vtrique habet eandem formalitatem, & eandem essentiam. Distinctio formalis est illa, quæ reperitur cum identitate reali inter formalitates, & quidditates distinctas, quæ nullo modo possunt separari. Hæc distinctio ex natura rei formalis iterum subdiuiditur in formalem essentialiter differentem, sicuti distinctio formalis quæ intercedit inter actionem, & passionem in eadem sententia, quæ actionem à passione realiter non distinguit. Distinctio formalis non essentialis est illa, quæ intercedit inter extrema non constituta species essentialiter oppositas, sicut illa, quæ datur inter rationale, & risibile, quæ essentialiter non differunt, quia risibile est passio rationalis, & ad eandem essentiam cum illo reducit, ad eandemque pertinet essentiam.

Distinctionem ex natura rei realem ex quatuor capitibus Scotistæ agnoscunt: primum est ex generatione secundum corruptionem, tertium ex separationem, quartum ex dependentia. Quia quoties duo diuersa generatione generantur, vel diuersa corruptione corrumpuntur, vel separantur vnum ab alio, vel vnum ab alio dependet, certum est distinguuntur ex natura rei realiter. Distinctionem ex natura rei formalem ex aliis quinque capitibus inuestigant Scotistæ, quæ recenset Merinero supra n. 20. videlicet ex exclusionem, ex definitionem, ex descriptionem, ex demonstrationem, & ex duplicationem. Quoties enim aliqua ita se habent, ut vnum aliud excludat à sua ratione formali, vel diuersa definitione essentiali, aut descriptiua explicetur, quæ explicatur aliud, aut de ipso demonstratur aliquid quod non demonstratur de alio, vel denique in quantum tale dicatur aliquid de illo, quod non dicatur in quantum tale de alio, tunc vnum ab alio ex natura rei formaliter distinguuntur.

Eandem distinctionem formalem magis explicant Rada r. p. Contr. 4. notab. 3. de Sosa supra n. 39. ex Guillemo Rubico vetustissimo Subtilis Doctoris discipulo, cuius intellectum circa Magistrum mentem de hac distinctione valde commendat Sosa ibid. per non identitatem primo modo dicendi per se, illa enim asserit Guillem. hac distinctione gaudere in his, quæ realiter sunt idem, quæ non identificantur primo modo dicendi per se. Illa verò primo modo dicendi per se tantum identificari asserunt Scotistæ, quæ se habent veluti definitum, & definitio adæquata, vel inadæquata: illa secundo aut tertio modo identificantur, quorum vnum non est definitio aliud, neque pars definitionis, sicut risibile respectu rationalis, existentia respectu essentiae. Asseritque Guillem. per istam non identitatem non esse intelligendam distinctionem aliquam in re extra hoc est, realem, inter illa quæ distinguuntur: sed tantum intelligendam esse distinctionem definitionum, seu conceptuum obiectiuorum, quorum significata licet sint vna, & eadem res, conceptus tamen definitiuus illius rei ita sunt diuersi, quod vnus non sit alius, & significatum vnus distinguatur à significato aliud. Addit insuper hic auctor illa, quæ formaliter distinguuntur, non requirere identitatem realem ut significata per proprias cuiuslibet definitiones, sic animal & rationale licet in se sint idem realiter, tamen hæc identitas non exigitur ex conceptu significato per definitionem animalis, quia tantum id quod significat definitio animalis, excludit vel saltem non includit significatum per definitionem rationalis, & ita obiecta significata per definitionem animalis, & per definitionem rationalis, etsi realiter sint identificata, non exigunt identitatem ex vi definitionum, quapropter formaliter distinguuntur independentem ab omni fictione intellectus. Eadem ratione defendunt Scotistæ distinguuntur ex natura rei formaliter essentiam, & relationem, & attributa inter se, quia essentia non est definitio, neque pars definitionis relationum, neque contra. Similiter vnum attributum non est definitio, neque pars definitionis aliud, ideo formaliter attributa inter se distinguuntur ante omnem fictionem intellectus. Deinde asserunt essentiam realiter identificari cum relationibus, & attributa inter se, & cum essentia non obiecta distinctione ex natura rei formali ratione infinitatis, quæ est in Deo, quæ arguit identitatem realem inter essentiam cum attributis & relationibus, & inter attributa comparata inter se, & cum relationibus, & opponitur cum distinctione

distinctione reali inter hæc extrema, non verò arguit eadem infinitas in eisdem extremis identitatem formalem; neque opponitur cum distinctione formali ex natura rei eorundem, quia infinitas non variat quidditates, aut formalitates, quæ sunt in Deo, sed identificat realiter diuinæ essentia; omne quod est cum illa compossibile, quia est modus, seu gradus intrinsecus perfectionis entitatis ipsi entitati adueniens, ex vi cuius Deus habet summam perfectionem, quæ opponitur cum distinctione reali, ex vi cuius possit vnum extremum ab alio separari.

7 Ecce discipuli D. Thomæ & Scoti immediatè diuidunt distinctionem, in distinctionem rationis, & in distinctionem, quæ est independentem à fitione intellectus, seu quæ in ipsis entitatibus independentem ab omni operatione intellectus reperitur in rebus, differunt autem in eo, quod membrum conditinctum à distinctione rationis Thomistæ vocant distinctionem realem, & Scotistæ non distinctionem realem, sed ex natura rei dici volunt, in quo tantum est dissensio de modo loquendi, hæc tamen ad aliam de re valde grauem viam sternit. Afferunt Scotistæ diuisionem ex natura rei conditinctam à distinctione rationis contrahi per duplicem aliam inferiorem, videlicet per distinctionem ex natura rei realem, & hanc distinctionem habere affirmant omnes entitates, quas Thomistæ distinguunt distinctione opposita distinctioni rationis, quam absolutè realem appellant, & per distinctionem ex natura rei formalem, quæ Scotistæ distinguunt affirmant omnes entitates, quas Thomistæ tantum distinguunt distinctione rationis ratiocinata. Ex his inferes easdem entitates realiter distinctas appellari ab Scotistis, & Thomistis, cum hæc tamen differentia, quod Thomistæ appellant distinctas realiter illas, quæ adæquatè opponuntur distinctis per rationem; Scotistæ verò afferunt obiecta realiter distincta, non adæquatè opponi distinctioni rationis, sed obiecta distincta realiter, & obiecta formaliter distincta, quia utramque distinctionem habent independentem à fitione intellectus, & nomie generico adæquatè opposito distinctis per rationem ex natura rei distinguuntur. Ex his inferes distinctionem mediam, quam Scotistæ defendunt non esse distinctionem ex natura rei vt sic, quia distinctio ex natura rei communis est iuxta illorum phrasim speciali distinctioni, quam ipsi propugnant, & communis, quam cum Thomistis admittunt, sed distinctionem ex natura rei formalem independentem ab omni fitione intellectus.

8 Quæ potui claritatè, & fidelitate Scotistarum opinionem proposui, magni enim duco grauissimæ Scholæ sententiam penetrasse, & indecorum valdè iudico præterdere doctissimos impugnare viros illorum mente non affecturâ. Neque casu dixi semper, hanc opinionem Scotistas defendere, quam nunquam Scoto tribui, sunt enim grauissimi auctores qui Scotum explicant de distinctione formali factâ per intellectum, è suis Herrera r. tic. disp. 8. q. 13. & disp. 14. q. 1. & ex nostris P. Soar. in Met. disp. 7. sect. 1. & lib. 4. de Trinit. cap. 4. Salas 1.2. q. 3. tract. 2. disp. 4. sect. 3. Hurt. disp. 6. sect. 3. §. 27. & plures alij. Referuntur nonnulla Scoti testimonia, præcipuè in 1. dist. 2. quart. 2. q. 7. ad probandum hanc distinctionem mediam, quam sui volunt esse independentem ab intellectu, ex mente Subtilis Doctoris non distinguî à distinctione rationis, à quo non multum distat explicatio Rubionis quam de hac distinctione retuli, verumtamen sunt plures Scotistæ, qui agrè ferunt Scotum sic ab alijs explicari, cum quibus non contendendo, sed libenter admitto distinctionem formalem traditam ab Scoto esse distinctionem quamdam independentem ab intellectu existentem mediam inter distinctionem rationis, & illam, quam realem Scoti discipuli appellant.

9 Hanc mediam distinctionem sic explicatam defendunt Scotistæ omnes, Herrera dempto, qui Subtilem Doctorem de distinctione rationis explicat. Præter Scotistas illam defendunt P. Fons. Met. c. 6. §. 6. sect. 1. Agid. de Præsent. lib. 5. de visione Dei q. 5. art. 4. §. 2. n. 35. quibus nonnihil consentire videntur Conimb. in præfatione Porphyrij q. 4. art. 2.

10 Distinctionem omnem adæquatè diuidi in distinctionem rationis, & distinctionem realem, nulla data distinctione formali independentem ab intellectu existente conditincta à distinctione reali, defendunt cum S. Th. Scotistis exceptis, & vno, vel altero ex alijs modo relato, reliqui omnes Scolastici Doctores ideo nullum refero, videantur

Franc. de Ouedo, Philosoph. Tom. I.

P. Soar. in met. disp. 7. sectio 1. & Vasq. ap. disputatio 116. cap. 5. Sit

CONCLUSIO. Nulla datur distinctio, quæ rationis non sit, minor illâ, quam Scotistæ vocant distinctionem realem, quâque communis sententia appellat distinctionem rei à re, vel rei à modo. Abstineo à vulgari argumento, quod contra distinctionem prædictam ferè omnes adducunt, videlicet distinctionem omnem, quæ non est dependenter ab intellectu futuram esse realem, quod Scotistæ concedunt sumpto termino reale pro illo quod opponitur enti rationis, & tantum dicit id, quod existit independentem ab intellectu, quod Scotistæ non reale vocant, sed ex natura rei; & rursus illud subdiuidunt in esse ex natura rei reale, & ex natura rei formale. Alio iam modo contra hanc distinctionem argumentor. Eo ipso quod duæ formalitates ante omnem intellectum distinguantur, datur hæc formalitas, quæ non est illa, & illa quæ non est ista: ergo datur duplex formalitas: ergo duplex entitas: ergo distinguuntur eadem distinctione, quæ distinguuntur de facto materia, & forma: ergo distinguuntur realiter. Probo consequentiam: materiam realiter distinguî à forma nihil aliud est, quàm materiam non esse formam, neque è contrâ: sed idem haberent illæ formalitates: ergo formalitates illæ distinguerentur realiter eadem distinctione, quæ distinguuntur de facto materia, & forma. Respondent Scotistæ distinguî realiter dicere non esse idem realiter, quod non haberent illæ formalitates, quæ tantum non essent idem formaliter, & tamen essent idem realiter. Contrâ: non esse idem realiter nihil aliud est, quàm non esse idem ante operationem intellectus: sed formalitates illæ ante operationem intellectus non sunt idem: ergo non sunt idem realiter: ergo non solum carent identitate formali, sed etiam identitate reali. Negabit Scotista antedicens, & dicit non esse idem realiter non tantum dicere utcumque non esse idem ante operationem intellectus, sed ita non esse idem, vt possint saltem non mutuo separari, vel vt possit vnum produci sine alio, vel sine alio corrumpi, vel vnum ab alio dependere, quæ sunt quatuor capita, ex quibus Scotistæ agnoscunt distinctionem realem. Quando verò ante operationem intellectus non sunt idem, & tamen viâ separationis, vel viâ generationis, corruptionis, aut dependentiæ non identitas seu distinctio non infertur, sed tantum viâ exclusionis aut definitionis, &c. hæc non identitas realis non est, sed tantum formalis. Tria capita ex quibus non identitatem, seu distinctionem ex natura rei formalem à distinctione reali distinguunt, videlicet posse vnum separari ab alio, posse produci sine alio, vel posse ab alio corrumpi ad vnum reducuntur, videlicet non posse vnum separari ab alio, quia ex eo præcisè, quod vnum ab alio non possit separari, non potest sine illo produci, aut corrumpi, sed quidquid sit de hoc, probo ex his quatuor capitibus non posse distinguî non identitatem formalem à non identitate reali, neque distinctionem ex natura rei formalem à distinctione ex natura rei reali. Separatio vnus entitatis ab alia formaliter non constituit distinctionem, sed illam supponit, & ideo hæc entitas ab alia potest separari, quia ab illa distinguitur: ergo dicendum non est entitatem non distinguî realiter, quia non potest separari; neque realiter distinguî, quia potest separari; sed potius inferendum, distinguuntur realiter: ergo potest separari; non distinguuntur realiter: ergo non potest separari. Idem dico de reliquis alijs capitibus distinctionis, si enim rogemus quænam sit ratio formalis distinctionis realis inter Petrum, & Ioannem, non dicemus posse produci sine alio, vel diuersis actionibus produci, aut corruptionibus corrumpi, aut posse vnum ab alio dependere, sed potius dicemus hæc omnia procedere ex ipsa distinctione: ergo distinctio realis in ratione realis, prout distincta à distinctione ex natura rei formali non potest per hæc capita inter se constitui: ergo nullum est caput, ex quo distinguatur distinctio ex natura rei realis à distinctione ex natura rei formali. Hæc est valida impugnatio à priori contra sententiam Scotistarum, quam desumo ex destructione differentiarum, quas assignant inter distinctionem rei formalem, quam insequor.

Petrus potest dependere à Ioanne, ab illo separari, distinctam productionem & corruptionem terminare ex eo præcisè, quod ante operationem intellectus non habet identitatem, seu quia ante operationem intellectus est distinctus à Petro, & ideo non potest separari, neque distinctam produ

productionem, aut corruptionem terminare animal à rationali, neque vnum ab alio dependere, quia ante operationem intellectus non distinguuntur: ergo eo ipso præcisè quod distinguantur, vel non distinguantur ante operationem intellectus identificantur, vel non identificantur realiter: ergo distinguere realiter nihil aliud est, quam distinguere ante operationem intellectus. Dices non ex eo præcisè posse Petrum dependere à Ioanne, separari ab illo, &c. quia distinguitur ab illo ante operationem intellectus, sed quia distinguitur realiter ante operationem intellectus. Millies petes principium, & terminos repetes, antequam argumentum dissoluas. In isto iterum: distinguere realiter nihil addit supra hoc quod est distinguere ante operationem intellectus. Negabis antecedens, sed à te peto, quid addat? Respondebis posse separari vel dependere vnum ab alio, &c. Contrà: distinguere realiter vnum ab alio dicit formaliter posse separari ab illo: ergo cum dicis Petrum posse separari à Ioanne, quia realiter ab illo distinguitur, dices posse separari Petrum à Ioanne, quia potest ab illo separari, & idem reddis per idem. Eadem ratione si in his, quæ ante operationem intellectus tantum ex natura rei formaliter distinguuntur, non distinguere realiter dicit formaliter non posse vnum dependere ab alio, neque ab illo separari; cum dicis rationale non posse dependere ab animali, neque separari ab illo, quia non distinguuntur realiter ab illo, dices non posse dependere, neque posse separari, quia non potest dependere, neque potest separari, & propositiones illæ verè causales non erunt, neque veram rationem physicam à priori reddam, cum dicam, Petrus separatur à Ioanne, quia distinguitur ab illo, sed ad summum reddam idem per idem magis explicatum, ut cum dico, Petrus est homo, quia est animal rationale.

13 Secundò argumentor sic: suppone materiam, & formam per se ipsas unitas absque unione superaddita, ita ut non possint de potentia Dei absolutè existere non unitæ, in quo nulla est repugnantia. Tunc materia, & forma realiter distinguuntur, & non posset vna ab alia separari, neque vna produci sine alia, aut iam producta sine alia corrumpi, neque vna ab alia per causalitatem dependere, quia utraque crearetur, & nulla entitas creata virtutem haberet influendi in aliam creatam: ergo distinctio realis non dicit formaliter rem vnam posse separari ab alia, vel ab illa dependere, &c. licet enim rectè valeat, hoc ens potest separari ab illo: ergo distinguitur, non tamen valet, hoc distinguere ab illo: ergo potest ab illo separari, quia posse vnum ab alio separari non tantum dicit negationem identitatis, sed etiam negationem connexionis. Respondebit Scotista: tunc materiam & formam distinguendas esse viâ productionis, quia non potest vna produci sine alia, posse tamen produci distinctâ productione ab aliis productione. Contra hanc solutionem reddit argumentum supra factum: Ideo materia, & forma assignatæ possent distinctis productionibus produci, quia realiter distinguuntur: ergo prius est realiter distinguere, quam diversis productionibus produci. Hoc omitto, & de ipsis materiæ, & formæ creationibus arguo: In illo casu creatio materiæ non posset separari à creatione formæ, neque è contra, quia necessariò materia, & forma simul erant creandæ: neque vna creatio dependeret ab alia, neque produceretur per distinctam aliam creationem: ergo ex nullo capite possent hæ creationes realiter distinguere secundum principia Scotistarum: ergo neque materia & forma realiter distinguuntur in prædicto casu ex eo, quod creationes illarum realiter distinguuntur.

14 Secundò: Si prædicata illa, quæ distinctis gaudent definitionibus, ex natura rei distinguuntur ante omnem intellectus operationem, in Deo relationes, & attributa distinguuntur ab essentia ante omnem operationem intellectus ex natura rei formaliter: ergo in Deo Paternitas, & Deitas erunt duplex entitas, quarum vna non est alia ante operationem intellectus. Concedant Scotistæ in Deo dari duas entitates, & distinguere paternitatem ab essentia tanquam duas entitates, non verò tanquam duo entia, quia paternitas, & essentia tantum sunt vnum ens. Ita discurret Sosa supra citatus. Contrà: Extrema, quæ distinguuntur inter se, secundum illam rationem distinguuntur, quam in se habent, exempli gratiâ, distinguuntur Petrus & Ioannes; eo ipso quod Petrus, & Ioannes, qui distinguuntur, sint individua substantialia, distinguuntur ut duo individua substantialia: eo ipso quod hæ albedines sunt individua

accidentalitæ, distinguuntur ut duo individua accidentalitæ, quia distinguere ut talia supra hoc quod est distinguere, tantum dicit esse talia, illa, quæ distinguuntur, sicuti distinguuntur ut modum tantum dicit esse modum illud quod distinguuntur ab illa, quæ est res, & non distinguuntur tanquam modum à re: sed essentia ante omnem operationem intellectus est ens, & Paternitas ante operationem intellectus est ens: ergo si ante operationem intellectus distinguuntur, non possunt non distinguere ut ens ab ente: ergo si essentia, & Paternitas ante operationem intellectus distinguuntur, distinguuntur ut duæ entitates, & duæ relationes: quod Scotistæ concedunt, sed ut duo entia, quod Catholicæ negant. Secundò entitas, & ens adhuc per intellectum ex parte obiecti distinguere non possunt, nisi tantum ex parte actus, quia in ipsa ratione obiectiva entis reperitur ratio entitatis, & in ipsa ratione entitatis reperitur ratio entis, utraque enim, si utraque dici potest, quæ vna est simplicissima, tantum dicit aptitudinem ad existendum eandem omnino in entitate, & in ente: ergo entitas, & ens, adhuc secundum definitionem, seu conceptibilitatem obiectivam non differunt: ergo realiter ex natura rei: ergo id quod realiter convenit his extremis ut entitatibus, eisdem ut entibus realiter convenire necesse est: sed Paternitas, & essentia ut entitates distinguuntur ante omnem operationem intellectus, ut Scotistæ fatentur: ergo ante operationem intellectus distinguuntur ut entia, & erunt duo entia. Consequens est plusquam absurdum: ergo antecedens falsum.

Ultimò, ut bene Ruifius arguit t. de Trinit. disp. 1. scilicet p. 12. ex Doctore Angelico i. contra gentes, c. 38. duæ entitates non possunt coalescere in vnam rem, quæ simpliciter sit vnitas: vna se habeat ut actus, & altera ut potentia. Si enim utraque esset actus non efficeret vnum simpliciter, & per se vnum, sed vnum per accidens constans ex rebus quasi congregatis, & coaceruatis, quapropter si Deitas, & Paternitas ante intellectus operationem sint duæ entitates, seu duæ realitates, ut faciant per se vnum ens, seu se vnum simpliciter, necesse est aut Deitatem se habere ut potentiam ad Paternitatem, vel è contra, vel utramque entitatem mutuo esse sibi actum integrantem, ut cernitur in partibus integrantibus continui. Secundò Paternitas ante operationem intellectus distincta ab essentia erit essentialiter incompleta, quia supponit essentiam, cum qua vnum ens constituit, & similiter essentia distincta ante operationem intellectus à Paternitate erit entitas incompleta, quia simul cum Paternitate distincta constituet vnum ens simpliciter, quod ante operationem intellectus ex natura rei si realiter cōcedere reculas, erit cōpositum, & dicitur in Patre æternò ante intellectus operationem dari compositionem, ex vi cuius ex entitatibus incompletis, & incompositis fit vna entitas, seu vnum ens completum, & cōpositum, quod valde alienum est ab ente increato. Aliis absurdis Theologicis, innumeris Patrum, & Conciliorum testimonio eandem sententiâ insequitur Noster Ruifius supra, quibus modò parco, ut me intra Philosophicæ cancellos contineam.

Obiiciunt Scotistæ cum Scoto: Formalitates diuine essentia, & diuine relationes licet sint eadem omnino res, tamen ita inter se comparantur, ut formalitas essentia sit ex natura rei actu formaliter communicabilis, & de facto communicetur, & formalitas relationis sit incommunicabilis, & de facto non communicetur; similiter Filiationis relatio de facto producit, & essentia non producit ante omnem operationem intellectus: ergo essentia, & filio distinguuntur ex natura rei formaliter, licet nō distinguuntur realiter, ne in Trinitate quaternitas admittatur. Probatur consequentia: communicari, & non communicari, produci, & non produci sunt contradictoria: sed contradictoria non possunt competere ex natura rei, seu ante operationem intellectus rebus tantum per intellectum distinctis: ergo essentia, & relatio distinguuntur ante operationem intellectus: Non distinctio ex natura rei realis: ergo distinctio ex natura rei formali: ergo datur in diuinis talis distinctio.

Si huius distinctionis beneficio possent rebus realiter identificatis duo contradictoria competere, de facto possent cōuenire animalitati, & rationalitati in homine identificatis realiter, quæ in sententiâ Scotistarum hæ distinctione gaudent, & ita possemus dicere produci rationem animalis hominis non productâ ratione rationalis cum illa realiter identificata, & vnam sine alia corrūpi, existeret formalitæ

formalitate passionis sine formalitate actionis, cum qua realiter identificatur, quia formalitates istae distinctionem habent ex natura rei formalem, quae sufficiens est, ut possint ea, quae in se sunt contradictoria, absque contradictione competere: ergo mysterium Trinitatis non esset supra naturam rerum creatarum, siquidem in illis inuenitur distinctio, ratione cuius in eisdem possint componi illa, quae in hoc mysterio miramur, videlicet essentiam identificatam realiter cum paternitate communicari non communicatam paternitate, & filiationem identificatam cum essentia produci non producta essentia: ergo si haec distinctio aliquo modo mysterium explicaret, illud adaequaret cum natura rerum creatarum, & corruptibilem, quod non esset mysterium explicare, sed destruere, & ad naturam creatae regulas Trinitatis mysterium componere, ita ut nihil in illo eluceat, quod non dico capium intellectus creati, sed neque physicam capaciatem naturae creatae aliud in se simile includendi, ratione distinctionis ex natura rei formalis, quae reperitur in rebus creatis realiter identificatis, superaret.

18 Ex eodem principio alio modo insto: Distinctio ex natura rei formalis non sufficit ut formalitatibus creatis realiter identificatis, etiam si ex natura rei formaliter distinguantur, possint conuenire haec contradictoria; communicatur, & non communicatur; producit, & non producit: ergo non possunt in diuinis haec praedicata componi, ratione similis distinctionis formalis, vel minor distinctio requiritur in diuinis ut illa praedicata contradictoria componantur, quam in creatis. Antecedens est certum, alias posset dari in creatis mysterium aliud Trinitatis. Consequentia est legitima, in qua si concedas primam partem consequentis ruit argumentum supra factum, & tota virtualis distinctio. Si secundam admittas, videlicet requiri minorem distinctionem in diuinis, quam in creatis ad illa praedicata contradictoria videlicet componi, & non componi, produci, & non produci componenda, sic argumentabor. Etiam si in creatis non possint componi praedicata illa contradictoria sine distinctione reali, possunt in diuinis componi absque illa, modo distinctio formalis intercedat: ergo poterunt componi absque distinctione formali. Negabis consequentiam, sed petam ego rationem speciale propter quam ad haec praedicata componenda non requiritur in diuinis distinctio realis, quae in humanis requiritur quia redde ex infinitate Dei, quae sufficiens erit non solum ad componenda haec praedicata sine distinctione reali cum distinctione formali, sed ad illa componenda absque distinctione reali, & formali. Nullo enim fundamento dices Dei infinitatem sufficere ad componenda haec praedicata sine distinctione reali, sine qua non possunt componi in creatis, & non esse sufficiens ad haec praedicata componenda sine haec distinctione formali non reali, quam nunquam vtilem experti sumus ad similia praedicata componenda, & quia posita, adhuc superat capium nostri intellectus, illa praedicatorum compositio, & diuinum Trinitatis mysterium, ac si aliis distinctio non esset posita. Remanet ergo haec distinctio posita aequè difficile mysterium, & illorum praedicatorum compositio in diuinis ad illa praedicata componenda, si distinctio haec in creatis sufficiens non sit ad alia similia praedicata componenda; quia aequè explicatu difficile est, quomodo in diuinis componantur haec praedicata sine distinctione reali cum formali tantum, & in creatis cum formali, sine reali componi non possint, ac explicatu difficile est, quomodo possint haec praedicata, quae in creatis sine distinctione reali non componuntur, in diuinis sine distinctione reali, & formali componi. Si verò distinctio haec in creatis sufficiens est ad similia praedicata componenda, sequitur mysterium Trinitatis non excedere mensuram entis creati, & naturae regulis metiri, posseque dari hominem vnum in essentia, & trinum in personis, cuius personalitates inter se distinguantur & cum essentia identificentur, quod est totum Trinitatis mysterium euertere. Haec ergo distinctio formalis media, etiam si admittatur vel mysterium admittit, vel illius difficultatem integram relinquit. Ex quo infero nullum illius fundamentum in hoc mysterio reperiri, neque aliqua ratione posse ex illo inferri, & inutile omnino esse ad veritatem Catholicam Trinitatis aperiendam, defendendam, vel explicandam. Restabat modo explicandum quomodo illa praedicata, communicari, & non communicari, produci, & non produci, possent cum essentia, & relationibus absque distinctione

Francisc. de Ouedo Philosoph. Tom. II.

reali, & ex natura rei componi, ut praedictae difficultati satisficeret. Verumtamen hoc non ad Philosophum, sed ad Theologum, neque ad quaestionem quam exagimus de distinctione virtuali spectat, sed ad materiam de Trinitate, in qua si difficultas haec exactè explicetur, actum erit de omnibus, quae in eadem materia possint occurrere, ideo abs re satis in praesenti difficultatem hanc explicandam susciperem; sufficiat ergo probasse ex principiis Philosophicis distinctionem hanc admittendam non esse, & ipsam admissam inutilem esse ad difficultatem praesentem saluo mysterio explicandam.

Alia argumenta, quibus haec distinctionem propugnant Scotistae sumuntur ex distinctione graduum superiorum, & inferiorum, quam in praedicatione eiusdem individui reperiri cõtendunt, quam quaestionem exagito ex Punct. 3. in quo à n. 12. adducam, & soluam Scotistarum argumenta.

PUNCTUM III.

An inter gradus metaphysicos distinctio aliqua non ficta intercedat.

Doctorum sententia.

Inuenta est distinctio media, quam modo impugnabimus ad praedicata metaphysica, quae eidem entitati conueniunt distinguenda, ideo ad plenioram notitiam, & impugnationem huius distinctionis mediae hic tracto de graduum distinctione ex qua illam inferri illius propugnatores praetendunt.

§. I.

Scotistarum sententiam refero.

Procedit quaestio tam de distinctione graduum superiorum inter se, v.g. de distinctione animalis respectu differentiae rationalis, per quam contrahitur, & respectu speciei hominis, quam contrahit, quam de gradibus superioribus respectu differentiarum individualium, per quae contrahuntur, de homine, v.g. respectu Petreitatis, & reliquarum differentiarum individualium.

Praedicata vniuersalia inter se & à differentia individuali distinguuntur distinctione ex natura rei formali ante omnem operationem intellectus defendit Scotus cum suis in 1. 2. quaest. 2. & in quodlib. quaest. 2. & 7. Met. quaest. 16. dissentit Fons. 2. Met. cap. 1. quaest. 11. & lib. 4. cap. 2. quaest. 4. sect. 3. & lib. 5. cap. 7. quaest. 3. sect. 3. ad 2. Verumtamen inter Scotistas de hac re nonnulla est opinionum varietas. Conueniunt omnes praedicatum superius, & praedicatum differentiale, per quod contrahitur, videlicet animal & rationale, distinguuntur ex natura rei formaliter tamquam duas entitates, seu formalitates modo explicato Punct. praecedenti. De eisdem verò praedictis superioribus respectu differentiarum, quas contrahunt, non omnium eadem mens: Socrates, Mauritijs, & Balin. apud Merinerum in Logic. c. 1. de vniuers. disp. 1. q. 2. sect. 2. n. 68. affirmant praedicatum genericum respectu speciei ad quam contrahitur inadaequatè formaliter distinguunt, speciem verò respectu praedicti superioris nullam habere distinctionem. Itaque asserunt praedicti auctores animal distinguuntur ex natura rei formaliter ab homine distinctione inadaequatè ante omnem intellectus operationem, & hominem huiusmodi distinctionem non habere respectu animalis. Fundamentum desumunt ex Subteli Doctore asserente in 1. dist. q. 7. idem formaliter esse, quod aliud in suo conceptu includit, ex quo inferunt hominem esse idem formaliter cum animali, quia includit in suo conceptu, & animal non esse idem formaliter cum homine, quia conceptus hominis in conceptu animalis non includitur. Eodem modo possent hi auctores inferre cõpositum non distinguuntur à quacunque illius parte, quia illam in se includit. Trombeta, Basilij, & Rada apud eundem Merinerum supra, docent speciem distinguuntur formaliter à genere ante operationem intellectus, genus autem non distinguuntur ab specie. Horum fundamentum ex eodem Scoto desumitur: id est idem formaliter cum alio, quod est de conceptu illius, seu quod est definitio, seu pars definitionis illius: sed animal est de conceptu hominis, & pars definitionis hominis, &

Y 3 homo